ПРОУЧВАНЕ ИНФОРМИРАНОСТТА И ГОТОВНОСТТА ЗА НАВОДНЕНИЯ НА ЧУЖДЕНЦИ, ВРЕМЕННО ПРЕБИВАВАЩИ ВЪВ ВАРНА – ПЪРВА ЧАСТ

Христианна Романова¹, Николина Радева¹, Росица Василева²

¹Катедра „Медицина на бедствениите ситуации и морска медицина“, Факултет по
обществено здравеопазване, Медицински университет – Варна

²Катедра „Хигиена, медицинска екология, професионални заболявания“, сектор МБС,
Медицински университет – Плевен

STUDY ON THE AWARENESS AND PREPAREDNESS FOR FLOOD OF FOREIGN CITIZENS TEMPORARILY RESIDING IN VARNA - PART ONE

Hristianna Romanova¹, Nikolina Radeva¹, Rositsa Vasileva²

¹Department of Disaster Medicine and Marine Medicine, Faculty of Public Health,
Medical University of Varna

²Department of Hygiene, Medical Ecology, Occupational Diseases and IBS Sector,
Medical University - Pleven

РЕЗЮМЕ

Направено е анкетно проучване на 230 младежи, англоезично говорещи (АЕ), от 12 държави от Европа и Азия за изследване на информираността и готовността за оказване на помощ при наводнения.

Висок е процентът от запитаните, които са преживели наводнение (42.00%). По-голяма част от респондентите (64.60%) не са се информирали дали живеят в заливна зона на наводнение.

Самооценката на анкетираните за оказване на първа помощ при наводнение е висока (75.00%), но като цялостна подготовката за бедствия не е достатъчна, защото 78.90% се считат за неподготвени. Установи се, че доста ниско е самочувствието на проучваната група и за защита от наводнения: 48.50% считат, че нямат достатъчно знания, а 42.70% – частични.

Много висока оценка даваме на проучваната група за това, че знаят да плуват – 81.50%, което ще помогне в реална ситуация да спасят живота си.

Ключови думи: готовност за медицинска помощ при бедствия, помощ при наводнения

ABSTRACT

A survey was conducted of 230 young English-speaking (AE) young individuals from 12 countries in Europe and Asia to investigate awareness and preparedness to assist with floods.

The percentage of respondents who survived a flood is high (42.00%). The majority of respondents (64.60%) were not informed whether they were living in a zone prone to flooding.

Respondents' self-assessment for first aid in floods is high (75.00%), but overall disaster preparedness is not sufficient because 78.90% considered themselves unprepared. It was found that the self-esteem of the study group was also low for flood protection: 48.50% believe that they do not have enough knowledge and 42.70% think it is partial.

We scored high the ability of those in the study group who knew how to swim - 81.50%, which will help save their lives in a real situation.

Keywords: disaster preparedness, flood assistance

ВЪВЕДЕНИЕ

Най-честите природни бедствия са свързани с климата – 90% от всички бедствия се дължат на времето. През последното десетилетие почти всеки ден се случват екстремни температури и наводнения. Това потвърждава доклад на ООН, цитиран от Ройтерс. Регистрирано е почти двойно увеличение спрямо предишните две десетилетия, като най-засегнат е континентът Азия.

Наводненията най-често са предизвикани от проливни дъждове и градушки, които освен че стават причина за икономически проблеми, водят и до проблеми, свързани със здравословното състояние на населението в бедстващите райони.

Най-тежки за последните години са наводненията в Източна България от юни 2014 г., градушката в София от 8 юли 2015 година и наводненията в Бургаски район – ноември 2017 и 2018 г.

В много от случаите наводненията могат да бъдат смъртоносни за хора и животни. В света 500 хил. загиват ежегодно от удавяне. В Република България – 160 души/год., като 30% са деца, предимно във водоеми във вътрешността на страната или на неохраняеми плажове.

МАТЕРИАЛ И МЕТОДИ

Направено е анкетно проучване на 230 младежи, англоезично говорещи (АЕ), от 12 държави от Европа и Азия – Великобритания, Уелс, Германия, Ирландия, Швеция, Испания, Норвегия, Индия, Япония, Обединени арабски емирства, Шотландия и Португалия.

Използван е социологически метод за проучване информираността и готовността за наводнения на чужденци, пребиваващи в България.

Избраният метод е анонимно допитване чрез използване на анкета, попълвана лично от респондентите.

РЕЗУЛТАТИ И ОБСЪЖДАНЕ

Анкетирани са 44,7% мъже и 55,3% жени. С полувисше образование (колеж) са 23,1%, средно – 23,1% и висше – 53,3%.

227 отговарят, че по време на анкетирането са пребивавали в град Варна.

На въпроса „Кои от посочените бедствия сте преживели?“ са получени следните отговори: най-голям процент са преживели наводнение – 42%, земетресение – 32%, пожар – 26.60%, транспортни катастрофи – 8.90% и останалите бедствени ситуации – от 2.40% до 4.70% (Фиг. 1).

Фиг. 1. Отговори на въпроса „Кои от посочените бедствия сте преживели?“

10,6% съобщават, че не са преживели никоя от посочените бедствени ситуации. Почти една трета посочват повече от една бедствена ситуация.

Интерес предизвика въпросът „Кои от посочените бедствия считате, че крият най-голяма опасност от възникване на епидемия?“.

Най-висок процент (59.70%) знаят, че епидемия може да възникне след наводнение, но висок е и процентът (38.90%) на посочилите, че епидемия е възможна и след химическа авария, което е грешен отговор (Фиг. 2).

Фиг. 2. Отговори на въпроса „Кои от посочените бедствия считате, че крият най-голяма опасност от възникване на епидемия?“

Една трета (37.60%) знаят правилно, че епидемия може да възникне след земетресение и ¼ (24.30%) – след терористична атака.

На въпроса „Информирани ли сте дали попадате в заливната зона на наводнение?“ изключи-

Фиг. 3. Отговори на въпроса: „Информирани ли сте дали попадате в заливна зона на наводнение?“

телен висок е процентът на посочилите отговор „не“ (64.60%), което застрашава техния живот, здраве и имущество, ако възникне реална ситуация (Фиг. 3).

Прави впечатление, че малко по-малко от половината (44.10%) са направили застраховка на имота си при бедствия (включително наводнения), но само 5.30% имат подготвена чанта с документи, храна и готовност за евакуация при бедствия (вкл. и наводнения), което много ще ги затрудни в реална ситуация.

Самооценката за оказване на първа помощ (реанимация на дишане и непряк сърдечен масаж) на пострадал е много висока: 75.00% отговарят положително (Фиг. 4).

Фиг. 4. Отговори на въпроса „Знаете ли да оказвате първа помощ на пострадал?“

За да проверим дали самочувствието на респондентите почива на знания, зададохме въпроса: „В какво съотношение ще оказвате обдишванията и извънгръдните притискания?“

Вярно отговорилите са 79.80%, което оценяваме като много добра подготовка да се справят в реална ситуация и да окажат първа помощ (Фиг. 5).

На отново проверяващия знанията въпрос „В какво положение трябва да бъде главата на пострадалия при реанимация на дишането?“ посочили верен отговор са 84.20%, което отново потвърждава високата информираност на запитаните (Фиг. 6).

На въпроса „Обучавани ли сте в оказване на първа помощ в район на инцидент?“ 62.90% от

Фиг. 5. Отговори на въпроса „В какво съотношение ще оказвате обдишванията и извънгръдните притискания?“

Фиг. 6. Отговори на въпроса: „В какво положение трябва да бъде главата на пострадалия при реанимация на дишането?“

отговорилите 228 анкетирани дават положителен отговор (Фиг. 7).

Фиг. 7. Отговори на въпроса „Обучавани ли сте в оказване на първа помощ в район на инцидент?“

Оценяваме самочувствието им в оказване първа помощ в район на инцидент като високо, на база реално предварително обучение, при близо 2/3 от респондентите.

Самочувствието на младежите за напрана на превръзка е значително по-ниско: само 38.40%

отговарят утвърдително, а 47.20% се колебаят и дават отговор – частично (Фиг. 8).

Фиг. 8. Отговори на въпроса „Можете ли да направите превръзка на рана?“

На проверяващия въпрос каква превръзка трябва да се направи при артериален кръвоизлив верен отговор дават 41.90%, което потвърждава по-ниската информираност за превръзките на рани и нашата оценка е – добра подготовка (Фиг. 9).

Фиг. 9. Проверка на знанията на АЕ: „При артериален кръвоизлив трябва да се направи следната превръзка:...“

На въпроса „Колко време максимално може да престои временно кръвоспиращата превръзка при засягане на артериален кръвоносен съд?“ верните отговори са съответно 39.50% и 38.10%, което отново потвърждава по-ниската информираност и по-слабата готовност да оказват първа помощ чрез превръзка. По-висок е процентът на грешния отговор – 43.90% (Фиг. 10).

Не са установени различия спрямо образование, пол и местоживеене ($p < 0,05$).

Фиг. 10. „Колко време максимално може да престои временно кръвоспиращата превръзка при засягане на артериален кръвоносен съд?“ – проверяващ въпрос към АЕ

ИЗВОДИ

1. Висок процент от запитаните са преживели наводнение (42.00%).
2. По-голяма част от респондентите (64.60%) не са се информирали дали живеят в заливна зона на наводнение.
3. Самооценката на анкетираните за оказване на първа помощ при наводнение е висока (75.00%), но като цялостна подготовката за бедствия не е достатъчна, защото 78.90% се считат за неподготвени.
4. Установи се, че доста ниско е самочувствието на проучваната група за защита от наводнения: 48.50% считат, че нямат достатъчно знания, а 42.70% - частични.
5. Много висока оценка даваме на проучваната група за това, че знаят да плуват – 81.50%, което ще помогне в реална ситуация да спасят живота си.
6. Оценяване информираността и готовността на проучваната група от 230 младежи чужденци, временно пребиваващи във Варна за:
 - много добра при оказване първа помощ на пострадали със спряло дишане и сърдечна дейност;
 - по-ниска е подготовката за оказване помощ при рани и артериален кръвоизлив (близо 40.00% знаят);
 - много ниска готовност за бърза евакуация при наводнение и друго бедствие (само 5.30% имат евакуационна чанта).

ЛИТЕРАТУРА

1. Герасимов С., Хронология на наводненията в България, ВИК, 3, 1992, 13-14
2. Иванов А., Ив. Филков, Наводненията-превантивни мерки за защита, ВИК, 8, 1999

3. Йотов Т., Н. Радева, Планиране и управление на бедствените ситуации, Сб. доклади от научна конференция „Актуални проблеми на сигурността“, В. Търново, 2018
4. Канев К., В. Драгнев, М. Кадурина, Медицинско осигуряване при кризи, Ирита, София, 2007
5. Михайлова Ил. и съавт., Катастрофални наводнения, Арсо, София, 2011
6. Мардиросян Г., Природни екокатастрофи, София, 2009
7. Николова М., Ст. Недков, Рискът от наводнения, София, Тер Арт, 2012
8. Радева Н., Актуални аспекти на защитата на населението при бедствени ситуации, Стено, Варна, 2019
9. Радева Н. Дисертационен труд: Превенция на стреса като значим проблем за групи в риск при бедствени ситуации, МУ София, 2017
10. Романова Хр., Бедствени ситуации и медицинско осигуряване, Колор Принт Варна, 2001
11. Романова Хр., Н.Радева, И.Маринова, Наводненията – най-честото бедствие, Варна, 2012
12. Романова Хр. Дисертационен труд: Защита на населението при риск от наводнения, Варна, 2019
13. Тонев Ст. , Класификация на наводненията , Ирита , София, 2007
14. Огнищенко Г., Опыт санитарно-противоэпидемического обеспечения в период наводнения, Москва, 2003
15. European Commision. Humanitarian Aid and Civil protection (ECHO). Community со0operation in the field of civil protection, 2010.
16. German Industrial standard, Medical Triage definition by DIN 13050. (Internet 10.10.2018) <https://www.din.de/de>
17. International Civil Defense Organization. (Internet 12.12.2018). <http://www.icdo.org/en/>
18. Kippenberger T. Facing different types of crisis. The Antidote 1999; 4 (3): 24-27.
19. Lennquist S. Medical Response to Major Incidents and Disasters. Ist Ed. Berlin: Springer, 2012.
20. WMO, 2007

Адрес за кореспонденция:

д-р Росица Василева
Катедра „Хигиена, медицинска екология,
професионални заболявания и медицина на
бедствените ситуации“
Медицински университет – Плевен
ул. „Климент Охридски“ 1, кабинет №189
Плевен 5800
e-mail: dr_rvasileva@abv.bg